

Az IFLA negyedik középtávú programja (1992-1997)

Az IFLA első középtávú programja 1976-ban indult. A jelenlegi negyedik 1992 és 1997 között fogja majd össze a szervezet munkáját.

A program kimunkálása *tervezési-módszertani irányelvek* kibocsátásával 1990-ben vette kezdetét. Egy-egy programot négy részből (A program lényege és rendeltetése; Globális célok; Részcélok; Ütemterv) áll. A negyedik rész csak belső használatra jelenik meg, minthogy évenként szükségképpen módosításokat kell eszközölni benne.

A közös tervezési metodikára annál is inkább szükség volt, mivel a középtávú programban összesen 56 szakmai szervezeti képződmény (8 osztály, 32 szekció, 11 kerekasztal és 5 kulcsprogram) elhatározásait kell összehangolni. Ez a változatosság másfelől erősség is, ui. a legkülönbözőbb specialisták bekapcsolódására ösztönöz.

A programpontok túlnyomó része a *kulcsprogramok* körül rendeződik el. Némelyik ilyen kulcsprogram – így mindenekelőtt az *UBCIM* és az *UAP* – körül sok programpont szerveződik, mások körül (*UDT*, *PAC*) jóval kevesebb. Az *ALP* keretében való munkálkodás ugyancsak egyre több résztvevőt vonz.

Az *egyetemes bibliográfiai számbavétellel és a nemzetközi MARC-formátum elterjesztésével* kapcsolatos kulcsprogram, az *UBCIM* a kérdések széles palettájával büszkélkedhetik (egyes dokumentumtípusok bibliográfiai számbavétele, különféle bibliográfiai halmazok hozzáféréseinek bővítése, több osztályozórendszer, tárgyszógyűjtemény, szójegyzék továbbfejlesztése, a nemzeti bibliográfiák propagálása, a katalógusok retrospektív konverziójával kapcsolatos tennivalók, bibliográfiai szabványosítás, speciális bibliográfiák). Noha az *UBCIM* már-már hagyományos kulcsprogram, most is bebizonyosodott, hogy az általa átfogott kérdéseket csak hosszú távon lehet megoldani.

A *kiadványok egyetemes hozzáféréseinek* (*UAP*) szorgalmazása ugyancsak sok programpontot tartalmaz (a kiadványok cseréje, újraelosztása, nemzeti állományalapok kialakítása, speciális kiadványok a vakok és rokkantak számára, audiovizuális médiumok, a források koordinált felhasználása, benne a

központi katalógusok és a nemzetközi könyvtárközi kölcsönzés kérdései, a szerzői és kiadói jog).

A *könyvtári állomány védelméért és konzerválásáért* (*PAC*) felelős kulcsprogram állományvédelmi szempontból fogja vizsgálni a könyvtárközi kölcsönzés kérdését, s néhány más technikai-technológiai kérdést is napirendjére tűz.

Az *egyetemes információáramlás és a telekommunikáció* elnevezésű kulcsprogram (*UDT*) homlokterében a hálózatok állnak, beleértve a nyitott rendszerek összekapcsolásának problémáit is. Általában elmondható: e kulcsprogram jegyében az információáramlás legkülönbözőbb gátjainak lebontása kerül a megoldást kereső érdeklődés középpontjába.

Az *ALP*, a *harmadik világ könyvtárügyének fejlesztése* célkitűzéseiben az az újdonság, hogy egyre nagyobb szerepet kapnak bennük a korszerű technológia, a vidéki könyvtárügy, a lakosság műveltségének, a helyi könyvkiadásnak bonyolult kérdései. Jó lett volna, ha e kulcsfeladat keretében kialakult volna a más-más országokból való könyvtári "tandemek" hosszú távú együttműködési programja.

Némely kérdéskör – így a könyvtárak irányítása és a könyvtárhasználókkal való foglalkozás – nem fér bele, legalábbis teljességgel nem, a kulcsprogramokba. Mivel mindkét kérdéskör felettébb aktuális, célszerű volna gondozására megfelelő IFLA-szervezeteket létesíteni.

Egy ilyen program végrehajtása, még ha az előkészítő és egyeztető munka nem is hagyott volna semmi kívánnivalót, mindenképpen nehéz: egy sor félreértéssel, feszültséggel, menet közbeni változtatással jár. A program ennek ellenére hozzá fog járulni a különféle szekciók együttműködésének fokozásához, továbbá ahhoz is, hogy az IFLA könyvtári és könyvtárhasználati propagandája még hatékonyabb legyen.

/HOPE, E. A. C.: *Strednodobý program IFLA na roky 1992–1997*. – *Knížnice a informace*, 24. köt. 6. sz. 1992. p. 279–282.)

(Futala Tibor)

A KÖVETKEZŐ SZÁM TARTALMÁBÓL

ALFÖLDINÉ DÁN Gabriella: *Könyvtárgazdaságtan I. Finanszírozás, szolgáltatások, árak*

BALÁZS Sándor–STUBNYA György: *Az időmegtakarítás mint az információs szolgáltatások értékmérője*

CHOLNOKY Győző–FUTALA Tibor: *A hazai társadalomtudományi dokumentáció kezdetei a két világháború között*